آمریکا در همراه کردن ۵ عضو برجام علیه ایران ناکام می‌ماند

عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس نهم با اشاره به تلاش‌های آمریکا برای تمدید تحریم‌های تسلیحاتی ایران گفت: روسیه در قبال این اقدام نابخردانه آمریکا موضع منفی گرفته است و بعید است ترامپ و وزیر خارجه‌اش در این نقشه جدید خود راه به جایی ببرند.
ابراهیم آقامحمدی بیان داشت: رفتار غیرقانونی و خودخواهانه ترامپ برای خروج از برجام گرچه این توافق را با کاستی‌های فراوانی مواجه کرد و ایران نتوانست از منافع آن استفاده کند اما از این دید که اگر آمریکا در برجام می‌ماند امروز می‌توانست نسبت به لغو تحریم‌های تسلیحاتی ایران اقدام سوئی کند، جای خوشحالی دارد. وی گفت: آمریکا چنانچه روزی بخواهد مانع لغو تحریم‌های تسلیحاتی ایران شود، باید ۵ عضو دیگر برجام را نیز با خود همراه کند که این نشدنی است. **میزان**

بشار اسد رئیس جمهور قانونی سوریه است

دستیار ویژه رئیس مجلس در امور بین‌الملل با تکذیب شایعه توافق ایران و روسیه برای استعفای اسد، نوشت: بشار اسد رئیس جمهور قانونی سوریه و رهبر بزرگ مبارزه با تروریسم تکفیری در جهان عرب است. حسین امیرعبداللهیان در حساب کاربری خود در توئیتر با قرار دادن عکس شهید سپهبد قاسم سلیمانی در کنار بشار اسد رئیس جمهور سوریه، نوشت: شایعه توافق ایران و روسیه برای استعفای وی، دروغ بزرگ و بازی رسانه‌های آمریکایی-صهیونیستی است. تهران از حاکمیت، وحدت ملی و تمامیت ارضی سوریه قویاً حمایت می‌کند. گفتنی است، سید عباس موسوی سخنگوی وزارت امور خارجه پیش از این ادعای برخی رسانه‌ها مبنی بر تصمیم‌گیری کشورهای ضامن روند آستانه در مورد آینده حکومت سوریه را تکذیب کرده و آن را بی پایه و اساس دانسته بود. **مهر**

نمایشگاه واردات شانگهای فرصتی برای حضور ایران در بازار چین
سفیر ایران با بیان اینکه چین به بزرگ‌ترین مقصد صادراتی ایران تبدیل شده، سومین نمایشگاه واردات شانگهای را فرصتی بی نظیر برای کشورمان به منظور حضور در بازار چین در شرایط رکود کرونایی عنوان کرد. محمد کشاورزاده در صفحه توئیترش نوشت: چین پرجمعیت‌ترین کشور جهان با طبقه متوسط وسیع به بزرگ‌ترین بازار مصرف دنیا و بزرگ‌ترین مقصد صادراتی کشورمان تبدیل شده است.
وی افزود: سومین نمایشگاه واردات شانگهای (۱۵ تا ۲۰ آبان) فرصت بی نظیری برای کشورها از جمله ایران برای حضور در بازار چین در شرایط رکود کرونایی است. سفیر ایران اضافه کرد: سالانه بیش از ۳۰ هزار شرکت از سراسر دنیا در این نمایشگاه شرکت و در ۲ دوره گذشته بیش از ۱۲۰ میلیارد دلار قرارداد تجاری در آن امضا شده است. **فارس**

گزارش

جنگ سرد این بار میان واشنگتن و پکن آغاز شده است

مناسبات چین و آمریکا و موقعیت ایران

حسین ملائک، سفیر اسبق ایران در چین و تحلیلگر مسایل بین المللی

بحران جهانی به وجود آمده توسط ویروس کرونا بیشترین اثر خود را بر روابط فعلی چین و آمریکا گذاشته به طوری که مقامات دو کشور حداقل عرصه دیپلماسی عمومی را علیه یکدیگر بسیج کرده اند. چین تلاش دارد که به دنیا بقبولاند که نظام اداری و حکومت داری این کشور بهتر از سایر سیستم‌های موجود است و آمریکا نیز به دنبال اثبات بی‌کفایتی چین در کنترل این ویروس است.
شرایط و اتهامات متقابل به گونه‌ای است که با احتمال اعلام جنگ سرد علیه چین با تمام مقتضیات ایدئولوژیکی آن فاصله ای نداشته باشیم. آیا این تحولات منجر به تغییر مناسبات چین و آمریکا خواهد شد و چه فرصت هایی را می توان انتظار داشت؟ اول، بحران جهانی کرونا چندین مؤلفه تثبیت شده دوران قبل از خود را به چالش کشیده که بعید است در آینده میان مدت شاهد تغییری در این وضعیت باشیم. سه اصل آزادی جریان سرمایه، آزادی تولید و آزادی نیروی کار که بنیان جهانی سازی از یک طرف و پایه مذاکرات WTO بود با این بحران تحت تاثیر جدی قرار گرفت. سئوال مهم در این زمینه آن است که آیا در تبعات اقتصادی این بحران می توانیم شاهد بازبینی در توافق "برتن وودز" باشیم؟ آیا وارد یک نظام چند قطبی مشخص می شویم؟
آمریکا با محکوم کردن WHO به جهت گیری چینی و لغو کمک هایش به این سازمان بین المللی و خروج از تعدادی از توافقات بین المللی ظاهرا بی علاقه نیست که نظام سیاسی فعلی مورد تجدید نظر قرار گیرد. چین هم اکنون ریاست چهار از پانزده سازمان تخصصی اقتصادی سازمان ملل را مانند FAO , ITU , ICAO , UNDP را به عهده دارد که آمریکا به تمامی آنها با سوء ظن نگاه می کند.
دوم، آزادی جریان سرمایه از روی کار آمدن ترامپ و برگزیت با محدودیت های سیاسی ایدئولوژیک روبه رو شد اما با بروز بحران کرونا این محدودیت حداقل در مواضع دولتمردان به سراسر جهان گسترش یافته است. کشورهای دنیا با پرچمداری آمریکا به این نتیجه رسیده اند که باید حداقل بخشی از سرمایه گذاری خود را بدون ملاحظات اقتصادی برای تولیدات مورد نیاز در کشور خود انجام دهند. کشورهای چین و احتمالا هند با روند خروج سرمایه صدمه بیشتری خواهند خورد. به تبع انتقال سرمایه، بخشی از تولید نیز از چین به نقاط دیگری انتقال خواهد یافت و نهایتا، نیروی کار نیز در کشورهای سرمایه پذیر به ضرر نیروی کار چین و هند تقویت خواهد شد. سوم، در سه بخش مصرف انرژی یعنی حمل و نقل، صنعت و خانگی، بخش حمل و نقل که مصرف کننده ۶۵درصد انرژی جهان است تحت تاثیر جدی قرار گرفت. سفرهای هوایی بالای ۸۰درصد متوقف و مسافرت بین شهری نیز کاهش چشمگیری یافت. و به نظر نمی رسد این وضعیت تا یکی دو سال آینده تغییر کند. نتیجه آن که کشورهای تولید کننده حامل های انرژی با کاهش تقاضا و کاهش قیمت نفت با کسری بودجه مواجه و با کاهش درآمد به کشورهای ضعیف تری تبدیل خواهند شد. چین و هند بیشترین سود را از کاهش قیمت انرژی خواهند داشت اما مواجه با کشورهای فقیتری هستند که قدرت خریدشان کاهش یافته است. متوازن کردن این معادله نیز حداقل در کوتاه مدت امکان پذیر نیست. نمی توان کتمان کرد که علیرغم کاهش نیاز آمریکا به خاورمیانه هنوز سیاست های نفتی جهان از جمله آمریکا به نفت خاورمیانه مربوط می شود. آمریکا و خاورمیانه از طریق انرژی به هم مربوط می شوند. چین در این حوزه تا کنون نقش بازیگر اقتصادی داشته و نقش سیاسی به عهده نگرفته است. می توان نتیجه گرفت که نقش آمریکا در این حوزه فعلا بلا منازع است.
چهارم، بنا به نظر صاحبنظران سیاسی، آمریکا به خاطر بحران کرونا با شرایط زیر در ارتباط با چین مواجه است:
۱- نخبگان سیاسی امنیتی آمریکا بعد از این بحران به این نتیجه رسیده اند که چین خطر جدی برای رشد و موفقیت آمریکاست. یک نوع اجماع ضد چین در هر دو حزب دموکرات و جمهوریخواه مشاهده می شود. حتی گفته می شود که در انتخابات نوامبر آینده هرکس بیشتر ضد چین باشد رای خواهد آورد.
۲- برنامه و حمایت دولت برای حفظ مناسبات عادی تجارت به خاطر کرونا در آمریکا در سال جاری چندین تریلیون دلار هزینه داشته است که برای سال آینده نیز تکرار خواهد شد. این کسری بودجه تعادل اقتصادی در آمریکا را به ضرر بودجه نظامی همچون بحران مالی ۲۰۰۸ -۲۰۰۹ که باعث کاهش پانصد ملیارد دلار از بودجه نظامی شد، به هم خواهد زد. سوق بودجه ای غیر متناسب با برنامه های قبلی به طرف موارد مربوط به سلامت و بهداشت نیز به آن اضافه خواهد شد. در حال حاضر بودجه نظامی آمریکا بالغ بر ۷۰۰ ملیارد دلار است. کاهش بودجه نظامی به مفهوم افول آمریکا تعبیر می شود. ۳- با توجه به قدرت روز افزون نظامی چین، چگونگی در اولویت نگاه داشتن کنترل این کشور از یک طرف، و امید به اینکه کشورهای دیگر از این کاهش قدرت سوء استفاده نکنند از طرف دیگر، یکی از ابهامات فعلی نخبگان آمریکا محسوب می شود. از نظر آمریکایی ها، چین شرایط فعلی را فرصتی برای پیشبرد تمایلاتش می داند.
پنجم، با بحران کرونا چین در ارتباط با آمریکا رفتارهای نوینی را به نمایش گذاشت:
۱- در زمانی که دبیر کل سازمان ملل متحد، "آنتونیو گوترش"، برای مبارزه با کرونا اعلام کرد که نیاز مبرم به رهبری وجود دارد چین در قامت یک رهبر جهانی خود نمایی کرد. به ۱۴۰ کشور جهان کالا و محصولات بهداشتی فروخت یا اهدا کرد. به ۱۴ کشور تیم پزشکی اعزام و تا آخر آوریل برای هر آمریکایی به طور متوسط ۱۴ ماسک ارسال کرد. در زمانی که آمریکا کمک هایش به WHO را قطع کرد چین در سال ۲۰۱۹ دومین کمک کننده به این سازمان بود و بعد از لغو کمک های آمریکا در دو مرحله ۶۰ ملیون دلار به این سازمان کمک کرد.
۲- توافق تجاری با آمریکا در ژانویه گذشته بعد از بسیاری مشکلات امضاء شد که در اولین فاز خود به بن بست رسید. (چین از اول به مذاکرات تجاری با آمریکا تمایل نداشت و بعد از دو سال مذاکرات و تهدیدات و جنگ کامل تجاری به آن سر نهاد ولی تبلیغاتی در رسانه های این کشور صورت نگرفت). خلاف توافق، خریدهای چین از آمریکا ماه مارس ۲۵درصد کمتر از مارس سال گذشته بوده است. این رقم در ماه آوریل نیز به ۱۱درصد کاهش نسبت به سال قبل بالغ شده است. به عبارت دیگر چین قرار بود در چهار ماهه اول سال ۲۰۲۰، ۳۴ میلیارد دلار از آمریکا واردات داشته باشد در حالی که این رقم ۱۴،۴ ملیارد دلار است. حتی کمتر از رقم ۱۶ ملیارد مربوط به سال ۲۰۱۹. در بخش انرژی، چین قرار بود در سال های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ به ترتیب ۳۳،۹ و ۴۴،۸ ملیارد دلار گاز طبیعی، نفت خام، ذغال سنگ و فراورده نفتی خریداری کند اما تا کنون این کشور وارداتی معادل ۱۱۴ میلیون دلار از آمریکا داشته که نصف سال گذشته است. در مقایسه واردات چین از روسیه و عربستان در سه ماهه اول سال معادل ۱۱،۳ و ۱۰،۷ ملیارد دلار به ترتیب است. لازم به ذکر است هر بشکه نفت آمریکا برای چین هزینه حملی معادل ۱۰ دلار در بشکه بر می دارد که نسبت به واردات از خاورمیانه گران تر است.
۳- کنگره آمریکا به واردات محصولات دارویی، پزشکی و نیمه هادی های پیشرفته مورد نیاز صنایع انفورماتیک از چین حساسیت نشان داده‌اند و کارشناسان آمریکایی در مورد خارج کردن تعداد یا همه این صنایع از چین در حال بررسی هستند.
۴- جو ضد چینی در آمریکا با افزایش تبلیغات علیه چین به عنوان باعث بحران، شدت گرفته است و روزانه صداهای مختلفی از آمریکا برای مسئول دانستن چین به گوش می رسد. محافظه کاران چه از نظر حقوقی و چه از نظر سیاسی به دنبال راه حل هایی افتاده اند که از چین غرامت بگیرند. و دولت نیز به صورت غیر رسمی روی این موج سوار است که چین باید غرامت بپردازد. حقوقدانان دانشگاه ییل و برکلی تلاش دارند که با ارائه طرح هایی ایالت های مختلف آمریکا را در درخواست غرامت مالی و جانی از چین یاری کنند. در کنگره نیز طرح هایی برای لغو مصونیت دولت چین مشابه آنچه در مورد حادثه یازده سپتامبر به وجود آمد در حال بررسی است. تا جایی که برای مصادره ۱،۳ ترلیون ذخائر چین در آمریکا نیز طرح هایی ارائه شده است.
۵- با بیش از یک ملیون بیمار شناسایی شده و نزدیک ۷۰ هزار نفر جان باخته جامعه اطلاعاتی آمریکا تحت فشار رئیس جمهوری به دنبال این است که شواهدی پیدا کند که مبدا این ویروس در چین و یا به خاطر سهل انگاری های انجام شده در مرکز ویروس شناسی "ووهان" است. تا به حال این جامعه اتفاق نظر داشته که این ویرس ساخته یا تغییر شکل داده دست بشر نیست اما چین را تبرئه نمی کند.
۶- ورود چین به حوزه تحریم و تهدید بدیع و بی سابقه است. دیپلمات های چینی موظف شده اند دیگر مسائل را به سکوت نگذرانند که نمونه آن را در مقابله مدیرکل وزارت بهداشت ایران با سفیر چین داشتیم. دیگر نمونه آن سفیر چین در استرالیا با علنی کردن مذاکرات خود با وزیر امور خارجه این کشور تهدید کرد که در صورت حمایت استرالیا از کمیته حقیقت یاب ویروس کرونا محصولات این کشور در چین مورد تحریم قرار خواهد گرفت. همچنین چین تحریم چند تن از اعضای کنگره آمریکا را بخاطر مواضع ضد چینی در دستور کار خود قرار داد.
۷- نهایت آن که به نظر می رسد چین به زودی در مورد اهداف ژئو پلیتیکی خود منجمله ارزش سیاسی یک کمربند یک راه، بیشتر کوشش کند.
ششم، نتیجه گیری و جایگاه ایران
بسیار واضح است که از نظر اقتصادی و مالی علائقی که چین و آمریکا را به هم پیوند می زند هنوز بیش از عوامل جدا کننده است. و این که احتمالا بعد از یک دوره تنش انتخاباتی دوباره شرایط همکاری جدیدی به وجود آید دور از انتظار نیست اما قطعا برخی اقدامات ملی گرایانه و نیز تغییر محل تولید صورت خواهد گرفت. به طور مثال در مورد زنجیره تولید لوازم بهداشتی نه تنها در آمریکا که در اکثر کشورهای جهان تغییر اساسی صورت می گیرد.
۱- علیرغم موارد ذکر شده در مورد عدم تحقق مفاد توافق تجاری بین دو کشور مقامات آمریکایی قبول دارند که چین بر اساس توافق مزبور اقدامات ساختاری از جمله گشایش بیشر بازار و یا احترام به ملکیت معنوی را به خوبی پیگیری کرده است. بنابراین زمینه توافق خیلی بسته نیست.
۲- کاهش تولید در چین این کشور را تحریک به سرمایه گذاری در کشورهای دیگر می کند که برای مسئولین صنعتی و خام فروش کشور ما فرصتی برای تغییر جهت به وجود می آورد اگر از دست ندهند.
۳- اهمیت دارد بدانیم که جدا شدن بخش تکنولوژیک چین از آمریکا جدی است و آمریکا در تمام سطوح و به شدت آن را دنبال می کند. فشار آمریکا بر انگلستان، اروپا و اسرائیل برای کاهش مراودات تکنولوژیک دقیقا روی چنین سیاستی استوار است. همکاری تکنولوژیک با چین باید در اولویت های کشور باشد. ۴- بعد از فروکش کردن این بحران باید انتظار داشت که همانند شرایط بعد از جنگ جهانی دوم سازمان های جدیدی در رقابت با سازمان های فعلی پا به عرصه حضور بگذارند که حول محور تعریف چین از سیاست بین الملل باشد. و ایران خود را برای چنین وضعیتی آماده کند.
دور از انتظار نیست که با توجه به رفتار آمریکا و سیاست مقاومت علنی چین، کشورهای جهان مجبور به تعیین موضع له و علیه علنی نسبت به این دو قدرت باشند.
۵- در آینده‌ای نه چندان دور ایران شاهد آن خواهد بود که چین برای جلب ایران علاقمند به سرمایه گذاری سیاسی باشد تا نامعادله فعلی در روابط شرایط معقول تری بخود بگیرد. **دیپلماسی ایرانی**

اخبار

توضیح روسیه درباره دلیل ناتوانی آمریکا برای احیای تحریم‌های بین‌المللی ضد ایران

یک دیپلمات ارشد روسیه توضیحاتی درباره دلیل ناتوانی آمریکا برای احیای تحریم‌های بین‌المللی ضد ایران ارائه کرده است.
«میخائیل اولیانوف»، نماینده روسیه در سازمان‌های بین‌المللی مستقر در وین در پیامی بار دیگر تصریح کرده تفسیر واشنگتن مبنی بر اینکه می‌تواند تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران را بازگرداند، اشتباه است.
اولیانوف در پیامی به زبان انگلیسی در توئیتر نوشته است: «آمریکا به اشتباه فکر می‌کند بندهای ۱۰ و ۱۱ قطعنامه ۲۲۳۱ به این کشور اجازه می‌دهد از ساز و کار بازگشت خودکار تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران استفاده کند.»
او در ادامه نوشت: «لازم است شریکان آمریکا متن را به دقت بخوانند. در هر دو بند به روشنی تصریح شده این کار را فقط می‌توان از طریق رویه‌های مشخص‌شده در برجام انجام داد.»
اولیانوف در ادامه نوشت: «بنابراین، اگر آمریکا تصمیم بگیرد مکانیسم بازگشت خودکار تحریم‌ها را فعال کند باید ابتدا به موجب برجام مسئله را به کمیسیون مشترک ارجاع دهد. برای انجام این کار، آمریکا باید کاملاً جایگاه خودش به عنوان یکی از اعضای کمیسیون را احیا کرده و از پایبندی کامل و قابل راستی‌آزمایی به برجام اطمینان حاصل کند.»
آمریکا روز چهارشنبه اعضای شورای امنیت را به نشستی پشت درهای بسته برای بحث درباره قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت دعوت کرد. این قطعنامه در سال ۲۰۱۵ برای تأیید توافق هسته‌ای «برجام» صادر شد.
تحریم‌های تسلیحاتی سازمان ملل علیه ایران مهرماه سال جاری پایان می‌یابد و «مایک پامپئو» وزیر خارجه آمریکا این روزها در اظهارنظرهای متعدد بر تمدید این تحریم‌ها تاکید می‌کند.
او ۳۰ فروردین ماه سال جاری در اظهاراتی خواستار تمدید تحریم‌های تسلیحاتی سازمان ملل علیه ایران شد و چند روز بعد یعنی در ششم اردیبهشت ماه در بیانیه‌ای با تکرار اتهام‌زنی به ایران گفت: «کشور پیشتاز جهان در حمایت از تروریسم و ضد یهود نباید اجازه خرید و فروش سلاح‌های متعارف را داشته باشد».
بر اساس یکی از بندهای قطعنامه ۲۲۳۱ که از سال ۲۰۱۶ میلادی اجرایی شد، ایران تا پنج سال از خرید تسلیحات تهاجمی منع شده است. این بند از قطعنامه در اکتبر سال ۲۰۲۰ (اواخر مهر ماه ۱۳۹۹) منقضی می‌شود و پس از آن ایران امکان خرید جنگ‌افزار از دیگر کشورها را خواهد داشت.
ایالات متحده پیش‌نویس قطعنامه‌ای را برای رأی‌گیری در شورای امنیت سازمان ملل متحد جهت تمدید تحریم‌های تسلیحاتی علیه ایران آماده کرده است. تصویب این قطعنامه نیازمند جلب نظر موافق ۹ عضو شورای امنیت بدون وتوی چین، روسیه، آمریکا، انگلیس و فرانسه (اعضای دائم شورای امنیت) است.
برخی از دیپلمات‌های غربی به رویترز گفته‌اند ایالات متحده کار دشوار و حتی ناممکنی برای جلب موافقت روسیه و چین جهت موافقت با تمدید این تحریم‌ها خواهد داشت.
روسیه و چین، همین الان مخالفت خودشان را با این تلاش‌های آمریکا اعلام کرده‌اند.
دولت آمریکا گفته در صورتی که نتواند این تحریم‌ها را علیه ایران احیا کند تلاش خواهد کرد با استفاده از متن قطعنامه ۲۲۳۱ خودش را یکی از طرف‌های برجام معرفی کرده و ساز و کار بازگشت خودکار تحریم‌ها علیه ایران را فعال کند.
کارشناسان بین‌المللی گفته‌اند آمریکا با توجه به اینکه اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۷ از برجام خارج شده جزو طرف‌های این توافق هسته‌ای نیست و امکان رجوع به بندهای قطعنامه موید برجام یا خود این توافق را ندارد. **تسنیم**

گزارش

فلسطین و منطقه؛ ۴۱ سال بعد از روز قدس

مهدی عزیزی

امروز را می‌توان در تاریخ مقاومت اوج تکامل و پختگی آن دانست که دوران‌های سخت و دشواری را تجربه کرده است؛ دورانی که به مفهوم پایان اسطوره شکست ناپذیری اسرائیل است. نخستین پرسش درباره چرایی برگزاری روز جهانی قدس این است که اهمیت و تاثیرگذاری این روز چیست؟
آیا نامگذاری این روز از سوی بنیانگذار انقلاب اسلامی ایران تنها یک نامگذاری ساده برای ماندگاری این مناسبت ملی و اسلامی بود یا انگیزههای مهمتری می تواند مطرح باشد. چرا موضوع فلسطین پیش از پیروزی انقلاب اسلامی ایران تا این اندازه در نقشه راه و نظریه پردازی انقلاب ایران اهمیت داشت.
برای درک اهمیت این مناسبت ملی و اسلامی دو بازه تاریخی مهم باید بررسی و مقایسه شود. نخست تحولات و شرایط زمانی که در آن انقلاب ایران به پیروزی رسید و روز قدس نامگذاری شد و دوم رویدادهایی که امروز پس از ۴۱ سال از برگزاری روز قدس در آن به سر می بریم.

● نخست: شرایط منطقه و فلسطین قبل از پیروزی انقلاب

انقلاب اسلامی ایران در شرایطی به پیروز رسید که موضوع فلسطین در آستانه حذف از جغرافیای جهان اسلام قرار گرفته بود.
بجز انبوه توطئه های صهیونیسم جهانی، آنچه بیش از همه شرایط را به این نقطه ناامیدکننده رسانده بود یاس و احساس سرافکندگی ملت های منطقه در نتیجه شکست های پی در پی ارتش های عربی در برابر رژیم صهیونیستی بود. دلیل این شکست ها هم چیزی جز تکیه بیش از اندازه به قومیت گرایی و نادیده انگاشتن مفاهیم اسلامی در انتخاب شیوه مبارزه و نیز بهره برداری سیاسی سران عربی از موضوع فلسطین نبود. بویژه اینکه سران عرب برای تضمین پایداری سیاسی خود چاره ای جز قربانی کردن آرمان مردم فلسطین نداشتند. کشورهایی که در رفتار سیاسی آنها هیچ منطقه و عقلانیتی جز تقویت روابط با آمریکا و رژیم صهیونیستی دیده نمی شد. منبع تصمیم گیری و تعیین اولویت های سیاسی رهبران عربی نه براساس خواست و پشتوانه مردمی بلکه رژیم صهیونیستی بود. از این رو تمرکز اصلی آنان همواره بر راضی نگاه داشتن تل آویو بود که نتیجه آن عقب نشینی، خیانت و وادادگی در برابر آرمان فلسطین بود. هر اندازه این دولت‌های عربی در برابر اسرائیل تحقیر می شدند اما در برابر ملت های خود سرکوب گر و دیکتاتور بودند.
جنبش های مبارز در آن زمان به دلیل اینکه خالی از تجربه های سیاسی بودند و شناختی از خواسته های واقعی مردم منطقه و امت اسلامی نداشتند و نیز به دلیل وابستگی به اردوگاه شرق عملا دستاوردی نداشتند و سرنوشت برخی از آنها نیز مانند ساف به مذاکره و سازش گره خورد.
شرایط داخلی فلسطینی ها نیز چندان مناسب نبود. ابزار و شیوه مبارزه هر چند یک موضوع قابل تقدیر بشمار می رفت اما کارآیی چندانی نداشت بویژه اینکه اصلی ترین سازمان مقاومت فلسطین در آن زمان به بخشی از پروژه سازش تبدیل شد. در بیرون از مرزهای سرزمین های اشغالی نیز، اسرائیل با اشغال کشورهای عربی توانسته بود عمق امنیتی خود را گسترش دهد و با تخریب منازل فلسطینی ها، کوچ اجباری آنان به اقدامات نسل کشی خود ادامه می داد. اعراب تنها کاری که می توانستند انجام دهند یا صدور بیانیه بود یا درخواست های عجز و ناله از سازمان های بین المللی و حتی خود اسرائیلی ها برای توقف نسل کشی‌ها. هر چند همین کشورها در سطح عالی امنیتی روابط نزدیکی با سازمان‌های اطلاعاتی و جاسوسی رژیم صهیونیستی داشتند. مجموعه این عوامل باعث شد تا سرخوردگی شدیدی ایجاد شود و ملت‌های منطقه به دلیل نداشتن یک الگوی ثابت و موفق مبارزه سردرگم و ناامید شدند. شرایط برای پذیرش تمامی خواسته های اسرائیل آماده شد تا در برابر اندک امتیازاتی که هرچند تا اکنون هم به تشکیلات خودگردان داده نشد، زمینه نابودی فلسطین فراهم شد. از سویی دیگر تلاش رسانه ای غربی و عبری هم بر این بود که موضوع فلسطین از یک اولویت اسلامی به نزاع اسرائیلی-عربی تبدیل شود.

● دوم: شرایط بعد از پیروزی انقلاب ایران

بی تردید می توان گفت که پیروزی انقلاب اسلامی ایران به معنای ایجاد دوران جدیدی در عرصه جنبش های مقاومت منطقه و حتی جهان بود. از سویی دیگر باید این نکته را در نظر داشت روز قدس تنها یک مناسب اسلامی و ملی نیست یک بسته راهبردی و مفهوم ارزشمند برای ترسیم آینده ملت‌های اسلامی و نقطه اشتراک و همگرایی آنان است.
می توان گفت که تمامی مفاهیم اسلام سیاسی و مبارزه عملی و نیز امیدواری به آینده در پرتو گفتمان مقاومت اسلامی در بسته ای به نام روز قدس جانمایی شده است.
اما بعد از پیروزی انقلاب ایران چه اتفاق مهمی افتاد که ما معتقدیم آغاز دوران جدید فلسطین و منطقه بود؟ مهمترین نکته ایجاد یک الگوی جدید در منطقه بود که بدون وابستگی به اردوگاه شرق و غرب توانست بر یک ساختار دیکتاتوری وابسته به غرب پیروز شود. ساختاری که دست کم از اعراب منطقه نداشت. اینجا بود که گروه‌های مقاومت در فلسطین البته این بار با پسوند و رویکرد اسلامی شکل گرفت. تشکیل جنبش های جهاد اسلامی و حماس را می توان در این راستا تعریف کرد. البته تنها عنوان ها و پسوند ها تغییر نکرد بلکه رویکرد این جنبش ها نیز متفاوت شد و با تاثیرپذیری از گفتمان انقلاب اسلامی به شیوه جدیدی از مبارزه دست یافتند که بعدها بویژه بعد از سال ۲۰۰۶ به ایجاد تغییرات شگرفی در ادبیات سیاسی و توازن نظامی منطقه انجامید. ابزار، شیوه و مکان مبارزه هم تغییر کرد. سنگ های انتفاضه تبدیل به موشک های شد که امروز عمق امنیتی اسرائیل را در هم کوبیده است. محیط پیرامونی رژیم صهیونستی ناامن است و اگر تا دیروز نگران بازشدن سفارت فلسطین در تهران بودند امروز باید نگران حضور مقاومت و گفتمان آن در چند متری مرزهای اشغالی باشند.
با وجود بحران های ساختگی غرب در منطقه برای کاهش توان مقاومت اما تراکم بحران ها نه تنها از قدرت مقاومت نکاست بلکه تجربه ها و ظرفیت های جدیدی ایجاد کرد تا آنجا که امروز هم از قدرت دفاع و هم بازدارندگی موثر و هم قدرت تهاجم برخوردار است.

● پایان اسطوره شکست ناپذیری

امروز را می توان در تاریخ مقاومت اوج تکامل و پختگی آن دانست که دوران های سخت و دشواری را تجربه کرده است. دورانی که به مفهوم پایان اسطوره شکست ناپذیری اسرائیل است. امروز ۴۱ سال بعد از برگزاری روز قدس می توان تاثیر این گفتمان را درک کرد که چگونه در مکتب فرماندهان بزرگی چون حاج قاسم متبلور می شود. فضای سیاسی، نظامی و حتی رسانه ای منطقه تغییر کرده است. امروز همه چیز در سایه گفتمان روز قدس تغییر کرده است و روز به روز بر جغرافیای حامیان آن افزوده می شود. **مهر**